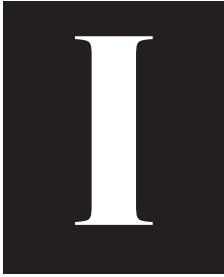

Etik för revisorer, redovisningskonsulter och rådgivare – så funkar det

Som yrkesutövare får vi inte alltid tillräcklig vägledning av de lagar vi har att förhålla oss till. Därför är etiken så viktig. Det skriver Carina Hedrum i denna fördjupningsartikel som är framtagen i samarbete med FAR:s Specialistgrupp Etik.

Text: **Carina Hedrum, byråledare PBAB revision & redovisning,
för FAR:s specialistgrupp Etik**

INOM VÅR BRANSCH kan det uppstå intressekonflikter i utförandet av våra arbetsuppgifter. En revisor, redovisningskonsult eller rådgivare ska utföra uppdraget utifrån krav från arbetsgivare, kunder, övriga intressenter och uppsatta mål. Olika händelser i arbe-

tet kan påverka oberoende och objektivitet. Som yrkesutövare ställs vi ibland inför situationer där vi inte får tillräcklig vägledning av de lagar vi har att förhålla oss till. Därför är etiken så viktig. Etiken guidar oss i vår roll som ska vara baserad på integritet och trovärdighet. Etiken hjälper oss att skapa en hållbar samhällsnytta, och etiken är den grund vi behöver för att vi ska kunna bygga upp ett förtroende från samhället och våra kunder.

Etik innebär vana, sedvänja och oskriven lag. I vår bransch har etiken länge varit en viktig del och vi behöver vara kompetenta och professionella i utmaningarna vi ställs inför. Vi har sedan några år en etikkod i branschen och om etikkoden inte följs kan förtroendet påverkas och vi kan som yrkesutövare också förlora vår professionella titel.

Vi bör därmed prioritera de etiska frågorna. God yrkessed kommer till uttryck i yrkesetiska regelverk och praxis. Den goda seden utvecklas i takt med de förändringar som sker i samhället och i revisions- och rådgivningsbranschen, såväl nationellt som internationellt.

IESBAs (International Ethics Standards Board) etikkod är ett stöd i vårt arbete och Specialistgrupp Etik har också tagit fram rekommendationer och uttalanden för att FAR:s medlemmar ska kunna finna vägledning. Etikkoden bygger på fem fundamentala principer: integritet, objektivitet, professionell kompetens och vederbörlig omsorg, tystnadsplikt och professionellt uppträdande.

Etikkoden innehåller också vägledning kring hantering vid nya kunder och uppdrag, intressekonflikter, second opinion, arvoden, gåvor, materialhantering, objektivitet, oberoende. Det finns också förslag på motåtgärder, så att god sed ska kunna upprätthållas.

EtikR och EtikU riktar sig till medlemmarna i FAR och syftar till att ge dem vägledning och hjälp i de frågor som rör god yrkessed. För revisorer regleras god yrkessed även genom revisorslagen. I lagen hänvisas till god revisorssed. FAR:s yrkesetiska regler definierar vad god revisorssed är.

Etiken genom tiderna

Under 1900-talet utvecklades branschen och redan 1920 började de första formella etikreglerna för revisorer ta form. Då talade man om principer som ärlighet, integritet och objektivitet. Under 1930-talet började FAR att på allvar utveckla etiska regler. Arbetet ansågs ytterst nödvändigt då revisorernas rykte efter den omtumlande Kreugerkraschen 1932 var skamfilat.

IFAC (International Federation of Accountants) grundades 1977 och består för närvarande av över 175 medlemsorganisationer och associerade medlemsföretag i mer än 130 länder och jurisdiktioner, och representerar närmare tre miljoner enskilda medlemmar inom revisions- och redovisningsbranschen. IFAC tillgodoser allmänhetens intresse genom att bidra till utvecklingen av starka och hållbara företag, marknader och ekonomier. IFAC förespråkar transparens, ansvarsskyldighet och jämförbarhet för finansiell rapportering; hjälper till att utveckla branschen; och kommunicerar vikten och värdet av revisions- och redovisningsprofessionen till den globala finansiella infrastrukturen. IFAC började i slutet av 1900-talet att detaljera och strukturera globala riktlinjer och krav på oberoende och konfidentialitet framträdde.

Allt eftersom världsbilden ändrades och det under 1980- och 1990-talet uppstod flera stora revisions-skandaler så skärptes etikreglerna ytterligare. Revisorer blev också föremål för tydligare övervakning och reglering.

Under 2000-talet har globaliseringen och digitaliseringen bidragit till att revisionsbranschens uppdrag har blivit mer komplext. Etikreglerna har därför anpassats för att hantera nya utmaningar som cyberhot och globala affärsrelationer.

År 2002 välkomnades skatterådgivare som medlemmar i FAR, år 2008 redovisningskonsulter och 2017 välkomnades lönekonsulter. Etikreglerna blev då också kopplade till de här medlemsgrupperna.

Dåvarande FAR:s policygrupp för etik påbörjade under våren 2012 en översyn av FAR:s yrkesetiska regler i EtikR 1. Syftet var bland annat att göra dem mer lättillgängliga samt säkerställa att de når upp till IFACs yrkesetiska krav i IESBAs etikkod. Fram till 2014 kom de grundläggande etiska reglerna för FAR:s medlemmar främst till uttryck genom nio rekommendationer med tillhörande anvisningar i FAR:s rekommendation EtikR 1 Yrkesetiska regler. EtikR 1 upphävdes 2016. Innebörden av rekommendationerna återfinns emellertid även fortsättningsvis

”År 2025 befinner vi oss i en tid där hållbarhet och socialt ansvar blivit centrala teman inom revisionsbranschen.”

antingen i Etikoden eller i FAR:s rekommendationer och uttalanden. Det fanns också en EtikR 2 som hanterade redovisningsverksamhet. Denna togs sen bort och övergick i REKO som säkert många av er känner igen.

År 2025 befinner vi oss i en tid där hållbarhet och socialt ansvar blivit centrala teman inom revisionsbranschen. Etikreglerna har utökats för att inkludera krav på att revisorer ska beakta miljömässiga och sociala konsekvenser av sina handlingar. FAR:s Specialistgrupp Etik uppdaterar löpande FAR:s regler om yrkesetik och ändringarna publiceras i FAR Online. Exempel på överträdelserna av de etiska regelverken som redovisningskonsulter, lönekonsulter, skatterådgivare och revisorer stöter på är:

- Intressekonflikter – verksamhetsutövare kan ibland hamna i situationer där deras personliga intressen eller relationer påverkar deras objektivitet och oberoende.
- Bristande oberoende, när en revisor har för nära relationer med klienter eller har ekonomiska intressen i klientens verksamhet.
- Konfidentialitetsbrott, att inte skydda klientens information och dela den utan tillstånd är en allvarlig etiköverträdelse.
- Falsk rapportering, att medvetet ge felaktiga eller vilseledande uppgifter i rapporter för att gynna klienten eller sig själv.
- Bristande professionell kompetens, att inte hålla sig uppdaterad med aktuella lagar, regler och standards kan leda till felaktiga bedömningar och beslut.

Dessa etiska överträdelser kan ha allvarliga konsekvenser både för redovisningskonsulten, lönekonsulten, skatterådgivaren eller revisorn och förtroendet för redovisnings- och revisionsbranschen som helhet.

Etiköverträdelser inom redovisnings- och revisionsbranschen hanteras genom en kombination av interna och externa åtgärder. Här är en översikt över hur dessa etiköverträdelser kan hanteras:

Interna och externa åtgärder

- **INTERNA UTREDNINGAR:** byråerna har ofta

interna avdelningar som ansvarar för att utreda misstänkta etiköverträdelser. Dessa utredningar kan inkludera intervjuer, granskning av dokument och andra undersökningar.

- **UTBILDNING OCH TRÄNING:** För att förebygga framtida överträdelser kan byråerna erbjuda ytterligare utbildning och träning i etik och professionellt beteende.
- **DISCIPLINÄRA ÅTGÄRDER:** Om en etiköverträdelse bekräftas, kan redovisningskonsulter utredas i FAR:s disciplinnämnd och få disciplinära påföljder, medan revisorns ärende hanteras av Revisorsinspektionen och revisorn kan då bli föremål för disciplinära åtgärder som erinran, varningar, sanktioner eller uteslutande.
- **RAPPORTERING TILL TILLSYNSMYNDIGHETER:** Allvarliga etiköverträdelser rapporteras ofta till tillsynsmyndigheter som kan genomföra egna utredningar och vidta åtgärder. Revisorsinspektionen publicerar löpande tillsynsärenden där det ofta hänvisas till god sed och de etikrekommendationer och uttalanden som FAR tagit fram.
- **PROFESSIONELLA ORGANISATIONER:** Organisationer som International Federation of Accountants (IFAC) och nationella medlemsorganisationer kan också ingripa. Nationella medlemsorganisationer kan utfärda sanktioner som att dra in revisorns medlemskap.
- **RÄTTSLIGA ÅTGÄRDER:** I vissa fall kan etiköverträdelser leda till rättsliga åtgärder, inklusive civilrättsliga eller straffrättsliga påföljder.

Förebyggande åtgärder

- **ETIKKODER OCH RIKTLINJER:** byråerna och professionella organisationer utvecklar och uppdaterar kontinuerligt etikoder och riktlinjer för att säkerställa att redovisningskonsulter, skatterådgivare, lönekonsulter och revisorer är medvetna om sina skyldigheter.
- **KONTINUERLIG UTBILDNING:** Medlemmar i FAR uppmanas att delta i kontinuerlig professionell utveckling för att hålla sig uppdaterade med de senaste etiska standarderna och bästa praxis.
- **WHISTLEBLOWER-SYSTEM:** Många organisationer har system på plats som gör det möjligt för anställda att anonymt rapportera misstänkta etiköverträdelser utan rädsla för represalier.

Läs alla
fördjupningsartiklar
på vår webb:
tidningenbalans.se

Genom dessa åtgärder strävar branschen efter att upprätthålla hög etisk standard och förtroende hos allmänheten.

Texten är framtagen i samarbete med övriga ledamöter i Specialistgrupp Etik:

ANDERS BÄCKSTRÖM, KPMG (ordförande)

ANDERS MAGNUSSEN, PwC

ANNA WALERIUS, EY

BRITT HANSSON, Aspia

DANIEL CARLBORG, BDO

JOHAN STENBÄCK, Deloitte

MARTIN SEGERSTRÖM, EY

PETER EK, Grant Thornton

ÅSA THELIN, Forvis Mazars

FRIDA NYGREN, FAR

PERNILLA THELIN, FAR

FAR:s etiska regler:

- EtikR 3** Skattetjänster
- EtikR 4** Vidareutbildning
- EtikR 5** Grundutbildning och lärandemål för revisorer
- EtikU 2** Tystnadsplikt och upplysningsskyldighet
- EtikU 3** Allmänt om medlems yrkesutövning och särskilt om arvode
- EtikU 5** Revisorers verksamhet
- EtikU 6** Redovisningsjämv i vissa företag (byråjämv)
- EtikU 9** Revisorns kommunikation med styrelse och revisionsutskott i företag av allmänt intresse i frågor om revisorns opartiskhet och självständighet
- EtikU 10** Revisorns åtgärder vid sen årsredovisning
- EtikU 11** Medlemmarnas tillämpning av lagen om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism
- EtikU 12** Sponsring av revisionskunder
- EtikU 13** Revisorsrotation
- EtikU 14** EU:s förordning om revision av företag av allmänt intresse - arvodesbegränsningar och förbjudna tjänster

IESBAs Etik kod

- Del 1** Efterlevnad av Etikoden, de grundläggande principerna och det principbaserade ramverket
- Del 2** Medarbetare (Professional Accountants in Business)
- Del 3** Medlemmar (Professional Accountants in Public Practice)
- Del 4A** Oberoende vid revision och översiktlig granskning
- Del 4B** Oberoende vid andra bestyrkandeuppdrag än revision och översiktlig granskning

The Building Blocks Installment

